

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 7. 3. 1957, sp. zn. 7 Tz 32/57

Číslo: 49/1957

Právní věta:

Byl-li uložen hlavní trest bez vedlejšího trestu ztráty čestných práv občanských, ačkoli vzhledem k závažnosti činu a zavržitelnosti pohnutek pachatele by byl takový vedlejší trest přiměřeným, lze dovodit, že uložený trest je v očividném nepoměru k stupni nebezpečnosti činu pro společnost ve smyslu § 291 odst. 2 tr. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 07.03.1957

Spisová značka: 7 Tz 32/57

Číslo rozhodnutí: 49

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Čestná práva občanská, Stížnost pro porušení zákona, Trest, Ztráta čestných práv občanských

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Lidový soud v Třeboni rozsudkem z 6. srpna 1956 odsoudil obviněného pro trestný čin ublížení na zdraví podle § 220 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody na šest let a k náhradě nákladů trestního řízení. Trestná činnost obviněného záležela v tom, že po předběžné promyšlené přípravě a s plnou rozvanou přepadl na silnici nic netušící dvanáctiletou školačku, která se vracela na kole ze školy domů, a surově ji tloukl klackem do hlav. Takovým způsobem napadl děvče jen proto, že se domníval, že před tím se mu posmívala, když jí dával výstražné znamení autem, které řídil. Podle lékařského zjištění tyto údery měly za následek, že dívka utrpěla zlomeninu lebeční kosti a zlomeninu kosti loketní na levé ruce, byla v nemocničním ošetřování po dobu deseti dnů a ještě po dobu dalších čtrnácti dnů byla v ambulantním léčení. Byla tedy jednáním obviněného způsobena dívce delší dobu trvající porucha zdraví ve smyslu § 7ř odst. 13 písm. i) tr. zák.

Krajský soud v Českých Budějovicích zamítl odvolání obviněného.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou nejvyššího soudu nařídil lidovému soudu, aby rozsudek doplnil výrokem o ztrátě čestných práv občanských podle § 43 odst. 1 a §§ 44 odst. 2 a 3 tr. zák. ve znění novely.

Odůvodnění:

Stížnost pro porušení zákona spatřuje porušení zákona v tom, že lidový soud proti výslovnému znění § 43 odst. 1 tr. zák. ve znění před novelou obviněnému neuložil obligatorní vedlejší trest ztráty čestných práv občanských, ačkoli ho odsoudil za úmyslný trestný čin k trestu odnětí svobody převyšujícímu dvě léta.

Nejvyšší soud shledal, že zákon byl napadeným rozsudkem porušen v § 43 odst. 1 tr. zák.

V ustanovení § 43 odst. 1 tr. zák. ve znění před novelou se stanoví, kdy je soud povinen vyslovit ztrátu čestných práv občanských.

Má se tak stát vždy též tehdy, odsuzuje-li soud pachatele pro úmyslný trestný čin k trestu dočasného odnětí svobody převyšujícímu dvě léta. V souzeném případě lidový soud odsoudil obviněného pro úmyslný trestný čin k trestu odnětí svobody na šest let. Nevyslovil-li ztrátu čestných práv občanských, ač tak byl povinen učinit, porušil tím zákon v ustanovení § 43 odst. 1 tr. zák. ve znění před novelou. Odvolací soud nemohl toto pochybení soudu první stolice vzhledem k ustanovení § 196 odst. 1 tr. ř. z r. 1950 napravit.

Podle § 43 odst. 1 ve znění novely (které je pro pachatele příznivější), je soud povinen vyslovit ztrátu čestných práv občanských (jako vedlejší trest obligatorní) jen, odsuzuje-li pachatele trestného činu k trestu smrti. V ostatních případech, odsuzuje-li pachatele za úmyslný trestný čin k trestu odnětí svobody převyšujícímu dvě léta, může soud vyslovit ztrátu čestných práv občanských vzhledem k závažnosti činu a zavržitelnosti pohnutek (při čemž obě tyto podmínky musí být dány současně).

Je proto nutno posoudit především, zda v souzeném případě jsou dány podmínky pro uložení fakultativního vedlejšího trestu ztráty čestných práv občanských. S hlediska § 291 odst. 2 tr. ř. je však nutno uvážit dále, zda trest uložený napadeným rozsudkem bez vyslovení ztráty čestných práv občanských je v očividném nepoměru k stupni nebezpečnosti činu pro společnost, neboť jen v takovémto případě lze podat stížnost pro porušení zákona, pokud jde o trest.

V souzeném případě nejvyšší soud uvážil, že závažnost trestného činu, jehož se obviněný dopustil, je již vyjádřena trestní sazbou od tří do deseti let. Avšak i sám zákeřný a surový způsob útoku obviněného na školačku, u níž pro její věk a tělesnou slabost byla možnost jakékoli obrany vyloučena, zaměřený na orgány pro život důležité, charakterisuje jednání obviněného jako velmi závažný čin.

Zuřivost, se kterou obviněný provedl útok proti dítěti, svědčí o jeho bezohlednosti k lidskému zdraví a o jeho zvláštní surovosti, z nichž vyplynula bezdůvodná pomstychtivost obviněného, takže lze právem usuzovat, že byl k trestnému činu veden zavržitelnými pohnutkami.

Protože nebyl u obviněného vysloven vedlejší trest ztráty čestných práv občanských, jeví se trest mu uložený v očividném nepoměru k stupni nebezpečnosti jeho činu pro společnost (§ 291 odst. 2 tr. ř.).

Vyplývá to ze závažnosti tohoto vedlejšího trestu, který má za následek, že obviněný ztrácí velmi významná práva, z nichž ztráta některých je po případě trvalá (§ 44 odst. 1 písm. c), d)). Tím je občanské postavení odsouzeného dotčeno velmi citelně. Proto trest hlavní uložený spolu s vedlejším trestem ztráty čestných práv občanských je nepoměrně přísnější než trest uložený bez tohoto vedlejšího trestu.

Poněvadž i podle jinak příznivějšího ustanovení § 43 tr. zák. ve znění novely jsou splněny všechny podmínky pro vyslovení ztráty čestných práv občanských, bude na místě nařídít lidovému osudu, aby podle § 297 tr. ř. doplnil výrok o trestu výrokem podle § 43 odst. 1 tr. zák. ve znění novely.